De varianten zijn oneindig

TEKST ANNETTE REBEL FOTO'S DENNIE VAN DIJK

Trainen, trainen, trainen. Het vereist zo'n tienduizend trainingsuren voordat een damtalent de top bereikt. Maar dat maakt een begaafde dammer nog geen wereldkampioen. Continu jezelf willen verbeteren, daar draait het om.

«Dammers gooien niet snel het bijltje erbij neer»

Allebei worden ze diep bewonderd om hun prestaties op het dambord. Roel Boomstra is met zijn achttien jaar een van de jongste damgrootmeesters ooit. En de doorgewinterde Nationaal en Internationaal Grootmeester Ton Sijbrands, meervoudig kampioen van Europa en de wereld, werd wegens zijn damverdiensten in 2008 geridderd in de Orde van Oranje-Nassau. Deze grootmeesters lijken moeiteloos partijen te winnen. In werkelijkheid benutten de heren echter elke vezel van hun lijf om hun bijna bovenaardse prestaties neer te zetten. „Je wordt niet geboren met succes. Dat krijg je door hard te trainen" stelt Roel Boomstra. „Het grootste deel van mijn tijd besteed ik aan oefenen om mijn zwakke punten te verbeteren en mijn rekensnelheid te verhogen. Ik studeer weliswaar natuurkunde, maar dat is bijzaak. Dammen is voor mij hoofdzaak. Als ontspanning sluit ik de trainingen af met een potje dammen voor de lol. Ik sta met deze sport op en ik ga ermee naar bed."

TON SIJBRANDS
- *Damt sinds zijn tiende jaar*
- *Internationaal en Nationaal Grootmeester*
- *Wereldrecordhouder blindsimultaan met 28 partijen in 42 uur*
- *Meervoudig Europees kampioen en Wereldkampioen*

ANALYSEREN

De inmiddels 62-jarige Ton Sijbrands deed als tiener ook niks liever dan dammen. Dagen lang en vaak ook hele nachten. Trainen en wedstrijden analyseren. Onderzoeken hoe het anders kan, beter, mooier. En nog meer trainen. In 1967, hij is dan achttien jaar, krijgt hij de officiële titel Grootmeester. Net als Boomstra nu, was Sijbrands toen een van de jongste damgrootmeesters ooit. Elk uur dat hij niet sliep, stak hij in dammen. Met in 1968 jaar verscheen ook zijn eerste boek 'Topprestaties op het dambord', waarin hij veertig partijen uit het wereldkampioenschap van 1968 analyseert. Sindsdien combineert hij zijn nationale en internationale damprestaties met vele publicaties in boekvorm en bladen. Wekelijks schrijft Sijbrands een damrubriek voor de sportpagina van de Volkskrant. Zijn analyses worden briljant genoemd. Elke topdammer leest zijn werk. Tienvoudig wereldkampioen Alexeï Tsjizjov heeft Nederlands gestudeerd om de analyses van Sijbrands te kunnen lezen. „Hij beheerst het Nederlands inderdaad opvallend goed voor een Rus", zegt Sijbrands glimlachend. „Maar dat zal ook komen omdat Nederland een van de belangrijkste damlanden is. De in Rusland geboren Wit-Rus Alexander Baljakin is zelfs genaturaliseerd en komt bij damwedstrijden voor Nederland uit."

KENNIS DELEN

De ogen van Roel Boomstra schitteren bij het vooruitzicht dat hij vanaf de herfst 2011 serieus gaat trainen met Sijbrands. „Ton Sijbrands is voor mij de absolute nummer één. Hij heeft de meeste technische kennis van iedereen. Ook zijn stijl is heel technisch: hij probeert altijd de beste zet te doen. Net als ik wordt hij gegrepen door de schoonheid van het spel. Hij spant zich volledig in om bij elke stand de beste zet te doen. Ik kan zoveel van hem leren." Ton Sijbrands kijkt er eveneens naar uit om met het tienertalent aan de slag te gaan. Terwijl

«Je wordt niet geboren met succes»

ROEL BOOMSTRA
- *Damt sinds zijn vijfde jaar*
- *Student natuurkunde in Groningen*
- *Internationaal en Nationaal Grootmeester*
- *Europees en Wereldkampioen junioren*

Roel vol overtuiging zijn medewerking toegezegd. „Die jongen is zo'n ontzettend groot talent vol belofte", verklaart de grootmeester. „Ik wil zijn groei meemaken en er een bijdrage aan leveren voor zover dit mogelijk is. Mijn kennis en ervaring wil ik met hem delen. Tijdens onze laatste ontmoeting zijn we zeven uur lang vrijwel aaneengesloten bezig geweest met een dambord tussen ons in. We speelden niet tegen elkaar, want je kunt niet met elkaar in competitie als je kennis wilt delen. We hebben een aantal van zijn partijen in het wereldkampioenschap besproken. Zo proberen we boven tafel te krijgen wat anders had gekund, strategischer."

TECHNIEK EN PSYCHOLOGIE

Boomstra werkt graag met Sijbrands, omdat de inzichten van de damprof hem tot nadenken stemmen. „Sijbrands laat me zien welke strategie andere dammers in eenzelfde situatie hebben toegepast," aldus Boomstra. „Ook mijn andere trainers Alexander Baljakin, bondstrainer Rob Clerc en Nina Hoekman-Jankovskaja tonen hun inzichten. Dankzij de verschillende trainers krijg ik de kans om mezelf te verbeteren. En dat is zeker nodig, want tijdens het wereldkampioenschap deze zomer werd ik zevende. Ik moet dus nog zes plekken zien over te nemen."
Daar komt meer bij kijken dan rekenkunst, concentratie en tactiek; volgens Alexander Baljakin is dammen voor vijftig procent techniek en voor vijftig procent psychologie. Boomstra: „Voorwaarde is wel dat je de techniek beheerst voordat je iets met psychologie kunt doen."
Sijbrands sluit zich hierbij aan. „Toch is het zeker waar dat psychologische aspecten een rol spelen, hoewel ik me niet uitlaat over percentages. Zelf heb ik geprobeerd om de tegenstander in verwarring te brengen door niet de sterkste zet, maar een minder voor de hand liggende zet te doen. Hierdoor wordt de verdediging voor praktische problemen geplaatst en onder druk gezet." Ook is het vanuit psychologisch oogpunt volgens Sijbrands verstandig om van tijd tot tijd van de eigen voorkeursvarianten af te wijken om de tegenstander te verrassen. „Als je iets nieuws doet, zie je meteen dat de ander stilvalt en gaat nadenken. Dat zijn heerlijke momenten. Ook al is het objectief misschien niet zo'n meesterlijke zet, je zaait verwarring en spanning."

KARAKTERVORMEND

Volgens de twee grootmeesters gaat dammen om het winnen én om het mooie spel. „Primair gaat het om het winnen", stellen beiden. Tijdens het laatste kampioenschap kreeg Boomstra een prijs voor de spannendste en interessantste partij. „Maar mooi verliezen doet toch zeer, want ik heb iets fout gedaan waardoor ik niet heb gewonnen." Deze conclusie is juist meent Sijbrands. „Roel heeft een paar keer de winst verzuimd. Dus het klopt dat hij ontevreden is. Die houding om continu beter te willen worden hoort bij topsport."
Er wordt dan ook gezegd dat dammen karaktervormend is, als topsport én als hobby. Sijbrands bevestigt dit. „Deze denksport vereist doorzettingsvermogen, creativiteit, tegenslagen incasseren, onder druk presteren en uithoudingsvermogen. Dammers gooien niet snel het bijltje erbij neer." Toch is het niet altijd even eenvoudig om steeds opnieuw te kijken hoe een partij beter had gekund. Dit betekent immers dat je bijna nooit tevreden bent met je prestaties. Ofwel de partij had mooier gekund. „Dat is inderdaad lastig", beaamt Boomstra. „Eerst gaf ik mezelf de schuld van mijn fouten en daar werd ik onzeker van. Sinds ik met een mental coach werk, voel ik me veel meer op mijn gemak bij het terugkijken naar een partij. Als ik er alles aan heb gedaan, kan ik volgens deze coach niet anders dan tevreden zijn. Ik hoef mezelf dan niets verwijten, ook al is het niet gelukt om te winnen. Nu kijk ik gewoon naar hoe het slimmer kan of mooier. Het kan namelijk altijd beter. De varianten zijn oneindig. Daarom is dammen zo leuk!"